

NICLAS CHRISTOFFER

**LOSING
BIG
LOSING
EVERY
THING**

..
LÄRARHANDLEDNING
AV JENNY EDVARDSSON

LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING

HEJ OCH VÄLKOMMEN TILL LÄRARHANDLEDNINGEN!

Här hittar du ett antal förslag till bokarbete utifrån Niclas Christoffers ungdomsroman **LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING**. Välj bland förslagen och använd de som passar din elevgrupp och dig.

Förslagen grundar sig både på läroplanens skrivningar (Lgr11) vad gäller centralt innehåll och kunskapskrav i svenska och svenska som andraspråk för årskurs 7-9 och på läroplanens skrivningar kring skolans värdegrundsuppdrag formulerat i de första två kapitlen. Skönlitteraturen kan vara en ingång och ett verktyg för att närma sig viktiga och svåra frågor (Edvardsson, 2020; Skolverket, 2019).

Lycka till med bokarbetet!

Jenny Edvardsson

Ämneslärare i svenska och historia och verksam som adjunkt i utbildningsvetenskap vid Högskolan Kristianstad.

REFERENSER

Edvardsson, Jenny (2020), *Skönlitteratur i värdegrundsarbetet*. Lund: Studentlitteratur.
Skolverket (2019), *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. Stockholm: Skolverket.

OM ROMANEN

LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING beskrivs som en bok där Hungerspelen möter Biggest Loser. Det är en dystopisk skildring av ett framtida Sverige där vikten och hälsan helt och hållet bestämmer dina rättigheter. Ju fler kilos övervikt du har ju färre blir dina rättigheter i samhället.

Huvudperson i boken är 14-åriga Xerena. Hon och hennes tvillingsyster Xerene hamnar i världens populäraste dokusåpa **LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING** där allt handlar om att gå ner i vikt. Vinnaren får tillbaka alla sina rättigheter och får leva ett liv i lyx med alla bekvämligheter. Men det finns en hake. De som hamnar sist i dokusåpans olika utmaningarna dör.

Boken har ett högt tempo, snabba vändningar och fångar läsaren från första sidan. Den lyfter frågor om vikt- och skönhetsideal men också om mänskliga rättigheter och vad en demokrati egentligen är.

LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING är första delen i en trilogi.

I KLASSRUMMET

INTRODUCERA ROMANEN

Ett sätt att introducera romanen är att reflektera över titel och omslag. Låt eleverna kortskriva kring följande frågor:

- Vad tänker du på när du läser titeln *Losing big or losing everything*?
- Vad säger titeln om vad det är för slags berättelse?
- Hur tolkar du titeln kopplat till vad du ser på bokens omslag?

Låt eleverna återkomma till sina svar när de läst klart romanen. Stämde deras svar överens med bokens handling?

Inled därefter med att högläsa bokens första kapitel. Här presenteras både huvudpersonen Xerena och det samhälle hon lever i. Stanna upp efter högläsningen och diskutera dessa frågor:

- Vilket år utspelar sig handlingen?
- Vad får du veta om Nya Sverige, det samhälle som Xerena lever i?
- Hur skiljer sig Nya Sverige från det Sverige vi har idag?
- Vad får du veta om Xerena?
- Kapitellet avslutas med meningen ”Jag har räddat min syster.” Vad tror du det är som Xerena har gjort för att rädda sin syster?

LOGGSKRIVANDE OCH BOKSAMTAL

Losing big or losing everything är en bok som väcker många tankar. Därför kan det vara intressant att fånga upp dessa. Låt eleverna under sin läsning skriva individuella reflektionsloggar. Loggarna kan ha formen av Text & Tanke-logg och användas för samtal i smågrupper.

Text & Tanke-logg är en logg som utgår från citat i boken. Eleverna väljer ut de citat som de fastnat för. Urvalet kan exempelvis utgå från att eleverna:

- 👂 håller med (eller inte håller med) i exempelvis karaktärers agerande eller i författarens sätt att skildra samhället
- 👂 hittar något som de gillar eller ogillar
- 👂 inte riktigt förstår vad författarna menar
- 👂 blir nyfiken och vill veta mer
- 👂 känner igen sig själva
- 👂 får tankar och minnen
- 👂 gör kopplingar till sin egen samtid, något de läst, sett eller varit med om
- 👂 tycker att något är roligt, hemskt, sorgligt, vackert, spännande, tråkigt...

Citaten skriver eleverna i en spalt till vänster och till höger om citaten skriver de sin förklaring till varför just dessa citat valts ut. Text & Tanke-loggen kan skrivas på ett papper eller i ett textdokument som Word eller Google Dokument.

Här är ett par exempel på loggar utifrån boken **LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING**.

TEXT

Här skriver eleven in sina citat och de sidnummer som citaten finns på.

s. 5: För trettio eller fyrtio år sedan flyttade folk till Spanien, för värmens skull. Nu är Spanien bara en av alla laglösa skurkstater och det är hit lämmeltågen går. Men inte för att fly från kylan, tvärtom. Öknarna söderut växer för varje år.

s. 6: städbot

TANKE

Här skriver eleven in sina reflektioner och/eller förklaringar till de valda citaten.

Med dagens klimatförändringar känns inte denna verklighet så långt borta. Även i Sverige blir det varmare och varmare. Det är obehagligt och jobbigt. Folk måste börja ta sitt klimatansvar, annars blir det kanske som i boken. Spanien blir en öken, där ingen kan eller vill leva.

Man kan ju undra hur framtidens samhälle kommer att se ut. Är det robotar som tar över många av de arbeten som ingen människa längre vill göra? Att ha en städbot som städar upp i offentliga utrymmen är kanske inte helt fel?

Dela upp läsningen i lässtopp och ha boksamtal i smågrupper vid varje stopp. Dessa samtal utgår från elevernas reflektioner (loggar) under sin läsning men kan byggas på med de frågor som finns till de olika lässtoppen eller de diskussionsfrågor som finns samlade kring olika teman.

Om man tänker att eleverna ska läsa 40 sidor/vecka kan boken, som är på 379 sidor, delas upp i nio lässtopp.

Lässtopp 1: Kap. 1-3 (s. 5-45)

Lässtopp 2: Kap. 4-8 (s. 46-87)

Lässtopp 3: Kap. 9-14 (s. 88-123)

Lässtopp 4: Kap. 15-21 (s. 124-169)

Lässtopp 5: Kap. 22-25 (s. 170-213)

Lässtopp 6: Kap. 26-34 (s. 214-249)

Lässtopp 7: Kap. 35-40 (s. 250-292)

Lässtopp 8: Kap. 41-47 (s. 293-334)

Lässtopp 9: Kap. 48-epilog (s. 334-379)

FRÅGOR TILL LÄSSTOPPEN

KAPITEL 1-3

1. Hur beskrivs samhället Nya Sverige?
2. Hur påverkas människorna i Nya Sverige av Hälsodepartementets informationsbroschyr (s. 12-16)?
3. Tvillingarnas mamma vill bara deras bästa står det på sidan 23. Vad innebär det konkret? Ge exempel från texten.
4. Varför måste Xerena genomföra Xerenes tester?
5. Vad händer när Åldersdepartementet kommer på besök?

KAPITEL 4-8

1. Vad innebär det att vara andra klassens medborgare i Nya Sverige?
2. Killen i cellen bredvid Xerena säger att Nya Sverige är en diktatur. Håller du med honom?
3. Vad är Verkställigheten för något och varför blir Xerena så orolig när hon hör detta namn?

4. "Kollektivet före individen" står det på sidan 71. Vad innebär det och hur tar det sig uttryck i Nya Sverige?
5. Xerena och Xerene får två val – Nya Norrland eller Losing big or losing everything. Vad tror du de väljer?

KAPITEL 9-14

1. Xerena och Xerene väljer tävlingen. Tycker du att de gjort rätt val?
2. "Allt som kan sabba genpoolen är förbjudet" står det på sidan 105. Vad innebär det för människorna i Nya Sverige? Och hur påverkas Xerena och Xerene?
3. Xerena och hennes syster blir snart presenterade för fler av de tävlande. Vad får man veta om dem?
4. Xerena har svårt att avgöra när det som var bra i samhället gled över i kontroll och diktatur. Vad krävs för att ett land ska kallas diktatur? Kan Nya Sverige ses som en diktatur?

KAPITEL 15-21

1. Vem är Adolfo?
2. Adolfo gjorde "det smartaste draget i teves historia" (sidan 130). Vad menas med det och hur påverkar hans drag de nya tävlingsdeltagarna?
3. Vilken bild får du av Ovalen?
4. På sidan 138 står det att Xerena "ska bli den där gnistan". Vad är det hon menar med det?
5. I boken finns en del framtida uppfinningar. Kan du ge exempel på några som du hittat och är de trovärdiga? Är det sådana vi kommer att hitta i vårt framtida samhälle?

KAPITEL 22-25

1. Tävlingen är i gång och det är dags för första utmaningen. Vad innebär den och hur reagerar deltagarna före, under och efter utmaningen?
2. På sidan 199 står det "Varför ångest-åt du? Jo, på grund av samhället och hur det är uppbyggt. Hetsen som gör en så sjukt deprimerad att man behöver tröstata." Håller du med Albin i hans förklaring?
3. Det märks att deltagarna gör allt för att inte hamna sist. Är det ok med "fult spel" för att komma vidare till nästa utmaning? Hur tänker du?

KAPITEL 26-34

1. Hur är stämningen bland deltagarna?
2. Xerenas gamla kompis Zach och hans tvillingbror gör entré i tävlingen. Xerena menar att det är hennes fel. Hur kan det vara det?
3. Alfonso verkar vilja säga något till Xerena. Vad kan det vara, tror du?
4. I kapitel 33 står det att Amnesty inte finns längre. Vad arbetar Amnesty för och vad kan ligga bakom att Amnesty fått försvinna från samhället?
5. De olika utmaningarna som deltagarna ställs inför är inte bara jobbiga och svåra. De är också skadliga. Vad är det som får människor att titta på sådant här?

KAPITEL 35-40

1. Xerena och Alfonso har ett nattmöte. Vad är det Adolfo berättar?
2. Xerena känner hopp. Hur tar det sig i uttryck och varför känner hon hopp?
3. Vad är det Xerenas och Xerenes mamma berättar för dem? Hur reagerar Xerena på informationen? Hur hade du reagerat om du varit Xerena?
4. Motstånd lyckas inte genomföra någon kupp. Vad beror det på?

KAPITEL 41-47

1. Zachs bror dör i en av utmaningarna. Hur reagerar Zach?
2. Kan du förstå varför tvillingarnas mamma gick med på att låta Xerena och Xerene delta i Losing big or losing everything?
3. Hade du kunnat förlåta din mamma om hon utsatt dig för Losing big or losing everything?
4. Mamman blev lovad att Xerena och Xerene ska gå vinnande ut ur tävlingen men i kapitel 47 verkar inte detta längre gälla. Vad är det som händer?

KAPITEL 48-EPILOG

1. Albin var beredd att offra sig för Xerenas syster skull. Vad tror du det beror på? Hade du kunnat tänka dig göra samma sak, alltså offra dig för någon annan?
2. Xerena och Albin har känslor för varandra. Kan man tillåta sig att bli kär när man vet att man kanske inte kommer att överleva?

3. ”Staten fuckar alla. Leker med alla. Precis som den vill.” står det på sidan 350. Instämmer du med den här beskrivning?
4. Greta ger sin bild av Albin när hon är i teve. Är det en rättvis och korrekt bild hon ger?
5. Boken slutar öppet. Vad tror du kommer att hända i nästa del?

DISKUSSIONSFRÅGOR UTIFRÅN TEMAN

Diskussionsfrågorna kan användas för diskussion men också för individuellt skrivande.

IDENTITET

Xerena brottas genom romanen med vem hon är, vem hon tillåts vara och vem hon vill vara.

- Hur skulle du beskriva Xerena?
- Hur påverkar samhället Nya Sverige hennes sätt att tänka kring sig själv och sin identitet?
- Vad känner du igen i hennes sätt att tänka?
- På vilka sätt påverkas Xerenas tankar om sig själv av att hon är med i tävlingen?
- Hur förändras Xerenas tankar om sig själv? Jämför inledningen av boken med det som du läst i slutet av boken.

VIKT- OCH SKÖNHETSIDEAL

Boken utspelar sig i Nya Sverige, ett samhälle där ens rättigheter utgår från hur mycket (eller lite) man väger. Man får sin grupptillhörighet genom sin vikt.

- Vad är ett ideal?
- Hur ser vikt- och skönhetsidealen ut i Nya Sverige?
- Hur påverkas människorna i Nya Sverige av de ideal som finns i samhället?
- I boken är *Losing big or losing everything* världens mest populära dokusåpa. Vad är det som gör att människorna i Nya Sverige vill se och följa deltagarna i programet? Känner du till liknande dokusåpor som finns att följa i dagens Sverige?

- ☞ Hur ser dagens kvinno- och mansideal ut i vårt eget samhälle och vad står våra ideal för?
- ☞ Vad händer med en persons eget självförtroende om hen inte tycker att hen duger?
- ☞ Tror du att ungdomar påverkas av skönhetsideal som förmedlas genom bilder, film och tv-program? Varför eller varför inte? Och i så fall, på vilket sätt?

VÅLD

I romanen finns många våldsamma situationer beskrivna, både i form av hot om våld och som faktiska övergrepp.

- ☞ Hur påverkas Xerena av det våld som hon ser och själv får uppleva?
- ☞ Hur speglar våldet maktförhållanden i samhället?

ATT VARA MEDMÄNNISKA OCH HJÄLPA ANDRA

I romanen finns olika exempel på hur människor hjälper varandra. Vissa hjälpinsatser är genomtänka, andra inte. Vissa hjälpinsatser är framgångsrika, andra inte.

- ☞ Ge exempel på hjälpinsatser som beskrivs i romanen.
- ☞ Vilka olika drivkrafter verkar finnas bakom de olika människornas hjälpinsatser?
- ☞ Kan hjälpinsatser vara både bra och dåliga? Utgå exempelvis från Xerena som hjälper sin syster genom att genomföra systemens tester.
- ☞ Hur långt skulle du vara beredd att gå för att hjälpa en medmänniska?
- ☞ Är det lättare att hjälpa någon i sin familj eller i sin omgivning än att hjälpa en människa som man inte känner?

DEMOKRATI ELLER DIKTATUR

I romanen **LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING** skildras ett framtida Sverige, kallat Nya Sverige.

- ☞ Landet Nya Sverige har genom det yttre hot som funnits (och finns) instiftat lagar och regler som begränsat individens frihet (läs s. 12-16). Varför tror ni att just dessa lagar och regler införts?
- ☞ Är Nya Sverige en demokrati eller en diktatur?
- ☞ Vad kännetecknar en demokrati kontra en diktatur?

I romanen får man möta Albin som är med i motståndsrörelsen. Är det i ett samhälle rätt att ta till våld och ge sig på oskyldiga för att försöka få till förändringar?

SKRIVUPPGIFTER

BYT PERSPEKTIV

I boken får man följa Xerena. Hur skulle ett kapitel eller en del av ett kapitel se ut om det i stället var skrivet ur någon annans perspektiv? Välj exempelvis besöket från Åldersdepartementet och låt eleverna beskriva det ur mammans synvinkel eller välj en av utmaningarna och låt eleverna berätta utifrån Albins perspektiv.

FORTSÄTT BERÄTTELSEN

Vad kommer att hända i den andra delen i serien? Låt eleverna skriva det första kapitlet i bok nummer två.

KREATIVT SKAPANDE

ILLUSTRERA OVALEN

Hur ser egentligen Ovalen ut? Låt eleverna rita upp sin egen bild av byggnaden.

SKAPA EN BOKTRAILER

I denna uppgift får eleverna skapa ett boktips i form av en trailer. I tipset ska de kort återge något från handlingen samtidigt som de ska skapa intresse för boken och ge någon form av omdöme. Vad vill de ha med från boken *Losing big or losing everything*? Vad kan skapa läsintresse? Och hur ska de förmedla sitt omdöme kring boken? Låt eleverna exempelvis få använda appen iMovie när de skapar sin trailer.

SOUNDTRACK TILL LOSING BIG OR LOSING EVERYTHING

I denna uppgift ska eleverna muntligt få presentera sitt soundtrack (en låtlista) till boken. Under och efter sin läsning funderar de över låtar som de tänker kan passa till specifika händelser i boken. När boken är utläst presenterar de sina låtval för klassen genom att beskriva vilken händelse de valt ut och vilken låt de tänker passar till den. Om möjligt kan eleverna spela upp en del av eller hela låten och sedan motivera sitt val. Låtarna kan eleverna samla i en personlig Spotify-lista som de delar med varandra och läraren.